

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/266/2019
Identifikačné číslo spisu:	1207203154
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1207203154.14

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W., bývajúceho v B., zastúpeného advokátkou JUDr. Oľgou Michalkovou, so sídlom v Prešove, Jarkova 89 proti žalovanej Generali Poist'ovňa, a. s., IČO: 35 709 332, so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, zastúpenej advokátskou kanceláriou SHM PARTNERS

s. r. o., IČO: 47 235 616, so sídlom v Bratislave, Svätoplukova 28, o zaplatenie 2 978,52 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 6C/19/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2016, sp. zn. 3Co/254/2016, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej z a s t a v u j e.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2016, sp. zn. 3Co/254/2016, vo výroku, ktorým žalovanej priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania z r u š u j e a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. septembra 2012, č. k. 6C/19/2007-343 konanie v časti o zaplatenie 639,01 eur zastavil; vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému k rukám jeho právneho zástupcu náhradu trov konania 1 463,11 eur.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. októbra 2016, sp. zn. 3Co/254/2016, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca, ktorý jeho prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP; žiadal zrušiť napadnutý rozsudok a vrátiť vec na nové konanie. Namietal, že odvolací súd preskúmal

napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie iba z hľadiska trestného stíhania žalobcu na základe trestného oznámenia žalovanej pre podozrenie z podvodu pri predložení zápočtového listu o bezškodovom priebehu jeho predchádzajúceho poistenia, ktoré malo vplyv na výšku poistného, neprehodnotil a právne nezdôvodnil vplyv takéhoto poistenia na výšku poistného plnenia. Právne ani skutkovo neodôvodnil započítanie žalovanou vyčísleného

- kráteného nároku na poistné plnenie so skôr vyplateným poistným plnením - z inej poistnej udalosti žalobcu. Žalobca počas celého konania namietal, že poistné plnenie žalovanou nebolo len krátené, ale mu nebolo vôbec vyplatené, čo bolo v rozpore s uzavretou poistnou zmluvou. Žalovaná teda vypočítané plnenie z predmetného poistenia neoprávnene kompenzovala s krátením už skôr poskytnutého poistného plnenia, t. j. svoje údajné nároky na vrátenie časti poskytnutých poistných plnení jednostranne započítala so skorším nárokom žalobcu na poistné plnenie. V ďalšom namietal, že odvolací súd nesprávne rozhodol o náhrade trov konania,

keď žalovanej priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania, bez ohľadu na majetkové pomery žalobcu, pre ktoré bol oslobodený aj od platenia súdneho poplatku. Odvolací súd sa nezaoberal jeho námietkou, resp. návrhom na postup podľa § 257 CSP, t. j. zohľadniť dôvody hodné osobitného zreteľa, z dôvodu ktorých navrhol žalovanému (v prípade jeho úspechu v konaní) trovy konania nepriznať.

4. Podaním z 23. mája 2019 (č. l. 449, 451) zobral žalobca späť dovolanie v časti (týkajúcej sa istiny resp. potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej).

V ďalšom zotrval na svojom dovolaní, len pokiaľ išlo o rozhodnutie o trovách konania.

5. Žalovaná vo vyjadrení navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť, príp. zamietnuť.

6. Podľa ustanovenia § 446 CSP, ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd dovolacie konanie zastaví.

7. Vzhľadom na uvedený účinný dispozičný úkon dovolateľa, ktorým vzal dovolanie (vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej) späť, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ - § 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) podľa vyššie citovaného ustanovenia § 446 CSP dovolacie konanie v tejto časti zastavil.

8. V ďalšom Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená advokátom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je voči výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania prípustné a súčasne aj dôvodné.

9. Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzoval predovšetkým z ust. § 420 písm. f/ CSP, keď mal za to, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu označil to, že pri rozhodovaní o trovách odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania sa nezaoberal jeho návrhom na postup podľa § 257 CSP, t. j. neskúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa (napr. majetkové pomery žalobcu, pre ktoré bol oslobodený od platenia súdnych poplatkov), ktoré by mohli viesť k nepriznaniu trov konania žalovanej, i v prípade jej úspechu v konaní.

10. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o

existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolaťom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. Ústavný súd už v uznesení, č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení, sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vylovil: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania

v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie

o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmatečnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke

s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmatečnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“. Obdobne možno konštatovať, že za rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí možno označiť i rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania

[aj tu odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (v danej veci i pôvodného dovolacieho konania) s konečnou platnosťou].

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým

v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamenajú aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad

o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené

so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené

so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti), k tomu pozri uznesenie najvyššieho súdu,

13. Preskúmaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v časti, v ktorej rozhodol o trovách odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania, najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd nezohľadnil vyššie citované východiská ochrany základných práv a slobôd dovolateľa, preto jeho prístup pri rozhodovaní o trovách odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva,

že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016

(§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v priebehu konania viackrát vo svojich podaniach (napr. č. 1. 404) navrhol, aby odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania zohľadnil jeho návrh na postup podľa § 150 OSP účinného do 30.06.2016, resp. § 257 CSP, v ktorom za dôvod osobitného zreteľa označoval svoje sociálne a majetkové pomery, pre ktoré mu bolo priznané i oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. K uvedenému sa vyjadrila i žalovaná (napr. podanie z č. 1. 419), dôvodiac, že aplikácia cit. ustanovenia nie je automatická v každom prípade zlých majetkových pomerov procesnej strany a závisí aj od ďalších okolností. Odvolací súd však tento návrh žalobcu pri rozhodovaní o trovách odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania ponechal bez povšimnutia, keď z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že o nároku na náhradu trov odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania rozhodol výlučne podľa § 396 ods. 1, § 453 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal proti žalobcovi plný nárok na ich náhradu, keďže mala vo veci plný úspech. S návrhom žalobcu na postup podľa § 257 CSP sa v odôvodnení svojho rozhodnutia teda nijako nevysporiadal.

15. Pokiaľ sa súd odmietne, príp. opomenie, v rámci rozhodovania o trovách konania, zaoberať návrhom strany sporu na postup podľa § 257 CSP, resp. v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom naň nereflektuje, dochádza tým, podľa názoru dovolacieho súdu, k porušeniu práva tejto strany na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tým k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, je potom okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd tak dospel k záveru, že dovolanie žalobcu (do výroku o trovách odvolacieho a pôvodného dovolacieho konania) je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené z dôvodu § 420 písm. f/ CSP) a ďalej sa prípustnosťou dovolania aj podľa § 421 CSP už nezaoberal (žalovanou namietanou neprípustnosťou z dôvodu tzv. majetkového cenzu podľa § 422 ods. 1 CSP).

16. Dovolací súd preto rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým žalovanej priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP). V novom rozhodnutí o trovách odvolacieho a (pôvodného) dovolacieho konania, odvolací súd zohľadní (vysporiada sa) s návrhom žalobcu na postup podľa § 257 CSP, resp. žalobcu najskôr vyzve, aby ho bližšie konkretizoval (nielen iba s odkazom na majetkové pomery, ktoré boli podkladom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov), takýto návrh následne doručí na vyjadrenie protistrane, aby sa mohla oboznámiť s jeho obsahom a následne sa s ním vysporiada vo svojom rozhodnutí tak, aby bolo

rozhodnutie v tomto smere náležite odôvodnené. Vo vzťahu k rozsudku prvoinštančného súdu (pokiaľ ide o jeho výrok o trovách prvoinštančného konania) dovolací súd takto nepostupoval, nakoľko rozhodnutie tohto súdu nebolo postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, keďže žalobca v konaní pre súdom prvej inštancie v rámci svojich podaní, návrh na postup podľa § 257 CSP (predtým § 150 OSP) nepodal. I svoje nepriaznivé sociálne a majetkové pomery deklaroval až v pôvodnom dovolacom konaní, kde mu súd priznal oslobodenie od platenia súdneho poplatku za dovolanie. Súd prvej inštancie preto správne, v čase vydania svojho rozhodnutia, postupoval pri rozhodovaní o trovách prvoinštančného konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 2 veta prvá OSP (v súčasnosti § 255 ods. 1, § 256 CSP).

17. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách tohto dovolacieho konania, t. j. týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku krajského súdu (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Záverom dovolací súd k samotnému návrhu žalobcu na postup podľa § 257 CSP dodáva, že trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník (sporová strana) nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (m. m. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018). Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne reštriktívneho výkladu § 257 CSP a v ňom obsiahnutej formulácie „dôvody hodné osobitného zreteľa“. Uvedená právna úprava priamo vychádza z predchádzajúcej právnej úpravy zakotvenej v § 150 OSP. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010 či sp. zn. 3MCdo/46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať

za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, sp. zn. III. ÚS 727/2000). Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1 CSP). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu

ustanovenia § 257 CSP nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti.

Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 CSP a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 CSP je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESLP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), ako aj nálezy Ústavného súdu ČR, sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 CSP vyjadrila svoje stanovisko. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle.

Aj podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené (Števček, M.; Ficová, S.; Baricová, J.; Mesiarkinová, S.; Bajánková, J.; Tomašovič, M.; a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 940 - 943).

19. Zároveň platí, že základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 CSP (zásada úspechu v konaní) nevyklučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštancného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 CSP) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným

v § 262 ods. 2 CSP. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť, nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím

na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu [(takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí). (k tomu pozri i uznesenie Ústavného súdu SR z 19. novembra 2019, sp. zn.

I. ÚS 453/2019)].

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.